

11 juli 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Stadskanaal

Aanbiedingsbrief

de raad van de gemeente Stadskanaal
t.a.v. de griffier
Postbus 140
9500 AC STADSKANAAL

Groningen, 11 juli 2022

Kenmerk: EJJ/LD/BD/AL/1050874/015

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Stadskanaal gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening van de gemeente Stadskanaal geeft een getrouw beeld en geeft de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig weer. Ten aanzien van de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening verstrekken wij een oordeel met beperking.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder.
Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Stadskanaal bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

E.J. Jongsma RA
Partner en extern accountant gemeente Stadskanaal

Ter informatie
De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA VOLGENDE PAGINA
INHOUDSOPGAVE DASHBOARD

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en een controleverklaring met beperking voor rechtmatigheid.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.200.000 respectievelijk € 3.600.000.
- De programmaverantwoording en de paragrafen zijn verenigbaar met de jaarrekening en bevatten geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- De WNT is nageleefd.
- Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

2021 kenmerkte zich door de vele onzekerheden die spelen. Onzekerheden onder andere op het vlak van corona, het uitblijven van een kabinetsakkoord en het sociaal domein. Maar ook toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2021 zijn vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor 2022 benoemd:

- Blijvende aandacht voor de financiële positie en grip op voorspellend vermogen en kostenontwikkeling sociaal domein;
- Doorontwikkeling organisatie mede in verband met rechtmatigheidsverantwoording door het college (vanaf 2023);
- Aanbestedingsrechtmatigheid.

RESULTAAT 2021

2021		
(x €1.000)	Jaarrekening	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	1.691	-/- 7.279
Mutatie reserves	1.351	2.522
Resultaat	3.042	-/- 4.757

- Het positieve resultaat van boekjaar 2021 wijkt fors af van de begroting na wijziging.
- Verschillen doen zich met name voor bij het programma Participatie en Algemene dekkingsmiddelen (hogere algemene uitkering)
- Het resultaat is in de jaarrekening nader geanalyseerd.

ONTWIKKELING SOCIAAL DOMEIN

Ontwikkeling Sociaal Domein:

- Werkelijke lasten van het programma participatie zijn fors lager dan de begroting na wijziging en kennen een bijzonder patroon. Aanvankelijk is een totaal aan lasten geraamd van € 77,3 miljoen. In de begroting na wijziging is uitgegaan van een niveau aan lasten van € 82,3 miljoen en de realisatie is uitgekomen op € 78,3 miljoen. We adviseren om na te gaan hoe het voorspelbaar vermogen van dit programma kan verbeteren.
- De onzekerheden die over 2021 resteren ten aanzien van de prestatielevering bedragen voor PGB € 147.000, Wmo ZIN € 496.000 en Jeugdzorg ZIN € 542.000.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- Onrechtmatigheid uit de controle op naleving van de EU aanbestedingsregels bedraagt € 1.323.000 voor boekjaar 2021 (2020: 800.000).
  - De stijging van de onrechtmatigheid ziet voornamelijk toe op de inkoop van het beplanten en onderhouden van groengebieden. Wij adviseren om de bestaande inkopen die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen op de juiste manier aan te besteden.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

SOLVABILITEIT

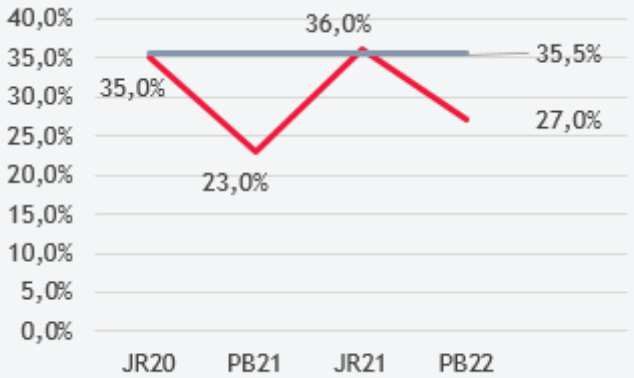

De solvabiliteitsratio is constant ten opzichte van 2020 en ligt rond het landelijk gemiddelde voor gemeenten in de categorie tussen 20.000 en 50.000 inwoners

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Impact corona en proces van de jaarrekeningcontrole
2.2 De jaarrekening is getrouw
2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
2.4 Aandachtspunten voor 2022
2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne en de gevolgen van de oorlog

2.1 Impact corona en proces van de jaarrekeningcontrole

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente Stadskanaal. De coronacrisis heeft gevolgen gehad voor de operationele activiteiten van de gemeente Stadskanaal. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis nauwlettend gemonitord. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact. Voor 2022 zal dit naar verwachting in beperkte mate nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de ‘COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021.

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening hoofdstuk 2.3 en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

Een aandachtspunt betreft de aanlevering van een volledig concept inclusief alle paragrafen bij start van de controle

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle gedeeltelijk op afstand en gedeeltelijk ter plekke plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan twee jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening zonder grote vertraging op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19-maatregelen, plezierig en constructief.
- Als gevolg van de late jaarafsluiting van de gemeente Stadskanaal was bij de start van de controle geen volledig concept gereed. Het is aan te bevelen de jaarafsluiting eerder in het jaar uit te voeren, zodat de organisatie ruimer de tijd heeft de paragrafen en toelichtingen te schrijven.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in paragraaf COVID-19

Impact op verslaggeving

Het BBV kent, zoals bekend, een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeente heeft in lijn met voorgaand jaar er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Stadskanaal heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. We zijn van mening dat de gemeente Stadskanaal hier op een transparante manier invulling aan heeft gegeven. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het onderdeel Covid-19 in paragraaf 8 van het jaarverslag.

2.1 Impact corona en proces van de jaarrekeningcontrole

De gemeente Stadskanaal heeft op een juiste manier invulling gegeven aan de uitvoering van de (incidentele) Tozo-regeling

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen.

De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

De gemeente Stadskanaal heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 1.250.000.
Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 551.335 voor levensonderhoud en € 70.341 voor een verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal.

De SiSa-bijlage is gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Als accountant van de gemeente Stadskanaal hebben wij opzet, bestaan en werking van het M&O-beleid Tozo van gemeente Stadskanaal gecontroleerd en vastgesteld dat er sprake is van een toereikend M&O-beleid Tozo. Uit onze controle zijn geen fouten of onzekerheden gebleken.

Bij de toetsing van fouten en onzekerheden zijn in ons oordeel meegewogen aan de hand van de aanwijzingen zoals opgenomen in hoofdstuk 9 van de nota verwachtingen accountantscontrole en gerapporteerd in bijlage B bij dit rapport. Op grond van de Tozo-regeling worden fouten en onzekerheden verwerkt in de definitieve rijksbijdrage Tozo.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Stadskanaal een goedkeurende controleverklaring af te gegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 60.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein – PGB prestatielevering niet aangetoond		147	§ 4.2
Sociaal domein – Wmo ZIN prestatielevering niet aangetoond		496	§ 4.2
Sociaal domein – Jeugdzorg ZIN prestatielevering niet aangetoond		542	§ 4.2
Totaal	**0**	**1.185**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.200	3.600	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)		960	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		60	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen, met uitzondering van lasten in relatie tot EU aanbestedingregels.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 64.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	-	1.185	§ 2.2
Aanbestedingsrechtmatigheid: niet naleven EU aanbestedingsregels	1.323		§ 4.4
Totaal	**1.323**	**1.185**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.200	3.600	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)		960	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		60	

Wij concluderen dat de resterende controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve controleverklaring met beperking verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

2.4 Aandachtspunten voor 2022

Monitoring financiële positie blijft een aandachtspunt

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Aandachtspunten in relatie tot de financiële positie en grip op voorspellend vermogen en kostenontwikkeling sociaal domein

Bij het kennisnemen van de financiële positie van de gemeente Stadskanaal vallen de volgende ontwikkelingen op:

- De financiële positie staat al enige jaren onder druk. De begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 lieten een structureel tekort zien. Met het indienen van een niet structureel en reëel sluitende begroting heeft de raad er bewust voor gekozen onder preventief toezicht geplaatst te worden. Dit betekent dat de budgetten in de begroting 2021 niet zonder meer uitgevoerd mogen worden en dat voor wijzigingen vooraf toestemming moest worden gevraagd bij de Gedupeerde Staten van de provincie Groningen. In onze accountantscontrole hebben wij expliciet aandacht besteed aan de impact van het preventief toezicht op de begrotingsrechtmatigheid. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar hoofdstuk 4.5.
- De begroting 2022 en meerjarenramingen zijn in eerste aanleg met tekorten vastgesteld. Na initiële vaststelling zijn meer rijksmiddelen (jeugdbudget, algemene uitkering en BUIG-budget) beschikbaar gekomen. Dit leidt (na wijziging) tot een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting. Overigens wordt dit evenwicht mede gerealiseerd door de onttrekkingen aan de reserves.

Met het indienen van een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting is de gemeente voor begrotingsjaar 2022 onder repressief toezicht geplaatst door de provincie Groningen. De financiële positie en adequate monitoring daarvan blijft echter een aandachtspunt. Met een extern onderzoek om inzichtelijk te maken welke acties de gemeente kan toepassen om ook in de toekomst met een sluitende begroting te kunnen blijven werken, zijn de eerste stappen daarvoor gezet.

Wij vragen uw aandacht voor het programma participatie. Zichtbaar is dat op dit programma de begroting, de tussentijdse aanpassing daarvan en de realisatie een grillig verloop kennen. Zo was aanvankelijk primitief begroot een last van € 77,4 miljoen. De begroting na wijziging ging uit van een totaal verwachte last van € 82,3 miljoen en de realisatie komt uit op € 78,1 miljoen. We adviseren om na te gaan hoe de financiële control en grip op de begroting op dit onderdeel verbeterd kan worden.

De rechtmatigheids-verantwoording is verplicht met ingang van 2023

2. Doorontwikkeling organisatie in verband met rechtmatigheidsverantwoording door het college (vanaf 2023)

Op grond van wijziging in regelgeving zal met ingang van 2023 de rechtmatigheidscontrole niet meer door de accountant worden uitgevoerd, maar zal het college zelfstandig verantwoording afleggen aan de raad inzake het naleven van de wet- en regelgeving. Wij zien, op basis van het meerjarenbeleidsplan Interne Controle 2021, dat de gemeente Stadskanaal aandacht heeft voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Het boekjaar 2021 is als “oefenjaar” gehanteerd. Wij hebben begrepen dat besluitvorming omtrent kaderstelling vanuit de raad en rekeningcommissie als gevolg van vertraging in de behandeling van het wetsvoorstel is uitgesteld.

2.4 Aandachtspunten voor 2022

Resterende aandachts-punten voor 2022

In de nog resterende periode voor 2022 zou daarbij wat ons betreft aandacht gegeven moeten worden aan het volgende:
- Bepaling van de grens voor afwijkingen (zowel fouten als onduidelijkheden) door de Raad.
- Actualisatie van de verordening 212, 213 en het normenkader.
- De gemeente Stadskanaal is voornemens de rechtmatigheidsverantwoording bij een extern bureau te beleggen. Hierbij is het van belang dat de gemeente zelf zekerheid krijg omtrent de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de Kadernota 2022 uitgewerkt.
- Per onderdeel van de organisatie beoordelen in hoeverre borging van de rechtmatigheid binnen de primaire procesgang is geborgd.
- Aandacht voor inrichting en borging van het uitvoeren van rechtmatigheidsaudits op basis van een vooraf opgestelde planning binnen de reguliere planning en control cyclus en de (tussentijdse) rapportage hierover naar college en zo mogelijk ook auditcommissie en raad.

3. Aanbestedingsrechtmatigheid

Naleving EU aanbestedingsregels is een aandachtspunt

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd in samenwerking met uw inkoopadviseur. Er zijn relatief veel onrechtmatigheden geconstateerd en gerapporteerd in het kader van de Europese wet- en regelgeving omtrent aanbesteden. De totale omvang van de onrechtmatigheden over 2021 is toegenomen en ziet met name toe op de inkoop van het beplanten en onderhouden van groengebieden.

Derhalve is de beheersing van de inkoop en aanbesteding een aandachtspunt voor 2022. Wij adviseren u in het inkoopproces een afdwingbare workflow inzake het betrekken van de afdeling inkoop in te regelen. Zie voor een nadere uitwerking van de geconstateerde onrechtmatigheden ook paragraaf 4.4 in dit verslag.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne en de gevolgen van de oorlog

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij gemeente Stadskanaal en veel andere gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeente is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over deze ontwikkeling.

Naast het regelen van de opvangplekken is de gemeente Stadskanaal dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen. Uw gemeente zoekt nog naar een werkbare oplossing voor het leefgeld, omdat nog geen girale optie voor handen is.

Vergoeding via SPUK

Specifieke uitkering

Gemeenten zullen gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek;
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag);
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking;
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SiSa-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld;
- Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven;
- Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt;
- Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Uit gesprekken begrijpen wij dat uw gemeente nog bezig is om registraties en processen vorm te geven.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne en de gevolgen van de oorlog

EU- aanbesteden en dwingende spoed

De toelichting gebeurtenissen na balansdatum is afdoende

Aanbestedingen

Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Er lijkt sprake van dwingende spoed bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt. Wij denken graag mee over de documentatie rondom dwingende spoed.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de Gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

De gemeente Stadskanaal heeft in haar jaarverslag de impact van de oorlog in Oekraïne afdoende toegelicht bij het onderdeel gebeurtenissen na balansdatum in de jaarstukken.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021
3.2 Dashboard financiële positie
3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,8 miljoen voordelig

Het resultaat van gemeente Stadskanaal over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,8 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	1.691	-/- 7.279	8.969
Onttrekkingen reserves	4.534	6.577	-/- 2.043
Dotatie aan reserves	-/- 3.183	-/- 4.054	871
Resultaat	**3.042**	**-/- 4.757**	**7.799**

Belangrijkste afwijkingen tussen begroot en gerealiseerd resultaat doen zich voor binnen het programma sociaal domein

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen zijn cijfermatig toegelicht in de jaarrekening in het hoofdstuk Financiële beschouwingen. Samenvattend zijn onderstaande afwijkingen de belangrijkste verklaring voor de mutatie ten opzichte van de gewijzigde begroting:

- Hogere ontvangen algemene uitkering gemeentefonds van circa € 1,9 miljoen.
- Binnen het programma Participatie is sprake van een voordelig saldo van € 4.629.000. Dit betreft een voordeel van € 785.000 binnen de taakvelden Economie. Dit voordeel is te verklaren vanuit een voordeel in de uitvoering van de centrumontwikkeling Stadskanaal. Daarnaast is sprake van een voordelig saldo van € 3.844.000 op de taakvelden Sociaal Domein. Dit voordeel is te verklaren vanuit het aandeel in het resultaat van de centrumgemeente voor beschermd wonen, lagere lasten PGB en zorg in natura en een lagere exploitatiebijdrage Wedeka.
- Op programma Leefbaarheid is sprake van een voordelig saldo van € 1.247.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door diverse voordelen op onderliggende taakvelden. Wij lichten de belangrijkste in omvang toe. Er is sprake van een voordeel van € 444.000 op het taakveld Verkeer, vervoer en waterstaat als gevolg van het terughoudendheid in het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast is sprake van een voordeel van € 480.000 als gevolg van het niet besteden van de budgetten RWLP.

Het resultaat 2021 wijkt 2,3% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Dat was echter onder normale omstandigheden. Met alle onzekerheden rondom corona en de wereldeconomie is ons beeld dat die afwijkingen de afgelopen 2 jaren voor overheidsorganisaties nog wat hoger zijn. Desalniettemin adviseren we om na te gaan hoe het voorspelbaar vermogen van de organisatie kan verbeteren.

3.2 Dashboard financiële positie

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

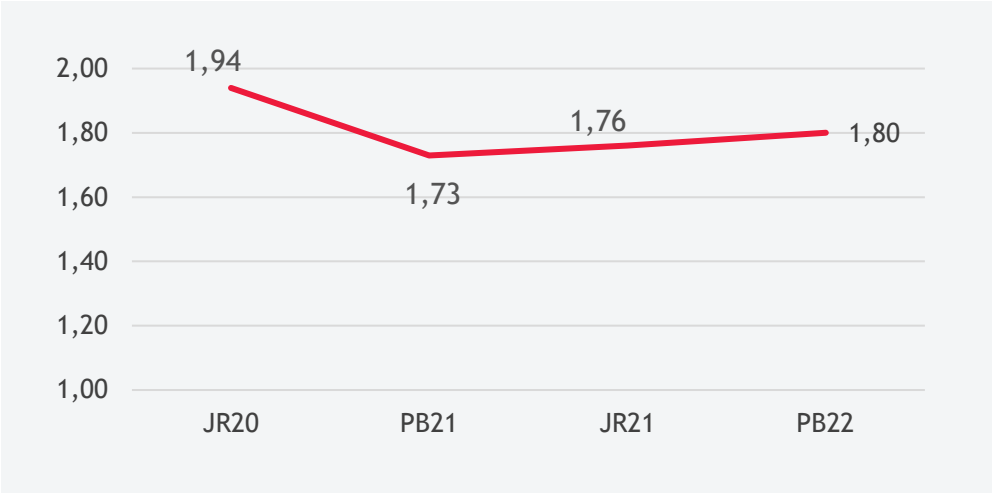

SOLVABILITEITSRATIO

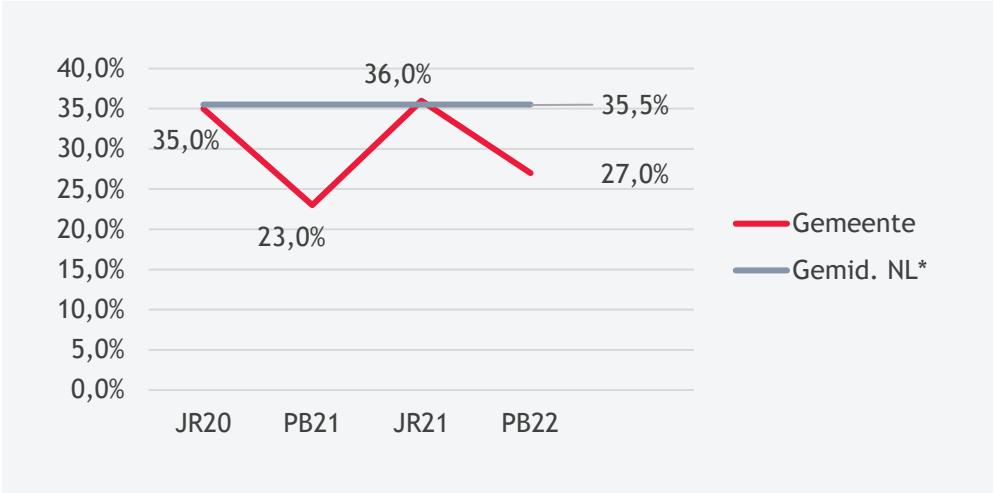

NETTO SCHULDQUOTE

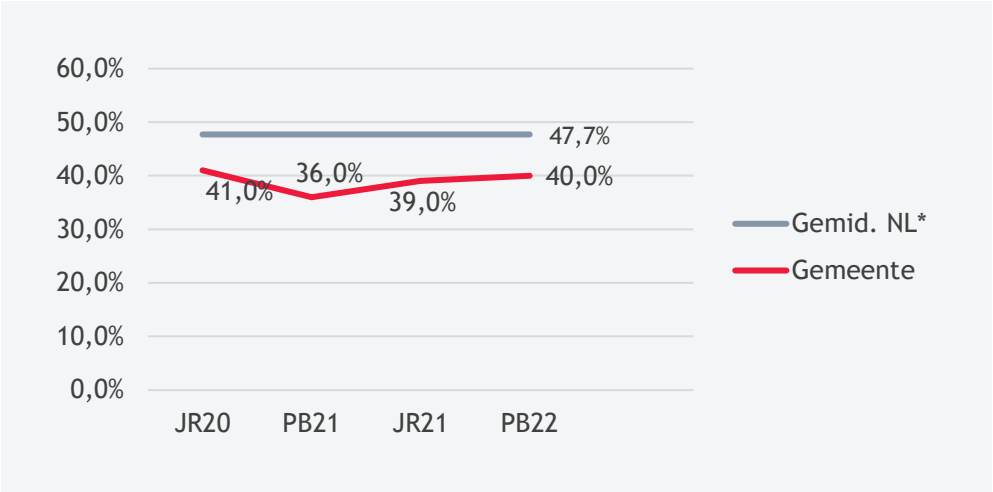

RATIO GRONDEXPLOITATIE

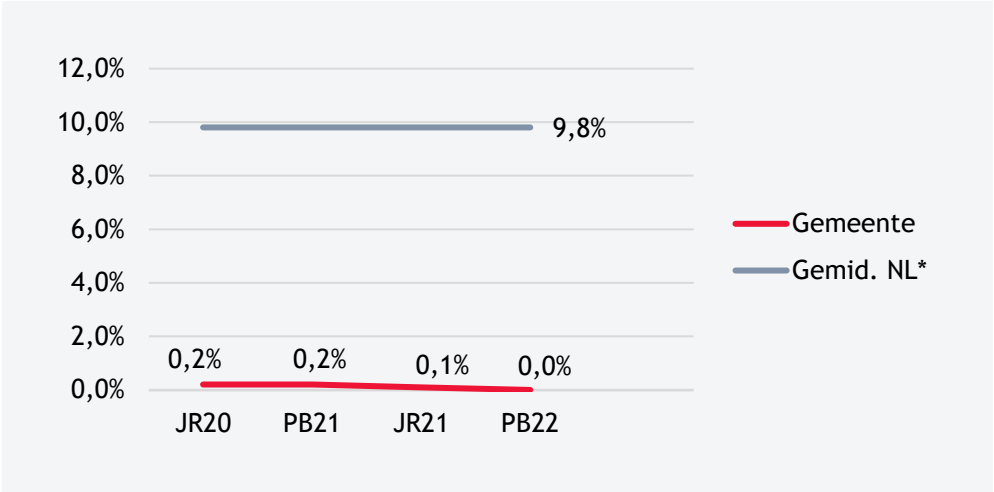

** De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl*

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden bezien

Uw weerstands-vermogen is volgens eigen berekening voldoende

De gemeente kan aan haar langetermijn-verplichtingen voldoen

Ratio grondexploitatie lager dan het gemiddelde

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Stadskanaal is volgens eigen berekening voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 15,2 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totaalbedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 8,6 miljoen. In de begroting 2022 wordt gerekend met zowel een lager benodigde als beschikbare weerstandscapaciteit, echter wordt hierin het begrotingssaldo niet meegenomen. Hierdoor ligt de weerstandsratio in de begroting 2022 hoger dan in de jaarrekening 2021. Met een ratio weerstandsvermogen van 1,76 is op basis van de eigen nota risicomanagement van de gemeente Stadskanaal sprake van voldoende buffers.

Solvabiliteit neemt toe en de netto schuldquote daalt

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 op 36% (2020: 35%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Stadskanaal in staat is om aan haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit neemt toe, en ligt conform voorgaand jaar rond het landelijk gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie tussen de 20.000 tot 50.000 inwoners.

De netto schuldquote bedraagt 39% (2020: 41%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het verleden. De netto schuldquote ligt onder het landelijk gemiddelde voor gemeente in de categorie tussen de 20.000 tot 50.000 inwoners.

Ratio grondexploitatie stabiel

Voor de ratio grondexploitatie (waarde van de gronden ten opzichte van de baten) geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. De ratio grondexploitatie van de gemeente Stadskanaal is met 0,1% (2020: 0,2%) relatief laag ten opzichte van het gemiddelde van 9,8% doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten zeer laag is. Een ratio grondexploitatie <20% is volgens het GTK het minst risicovol.

Preventief toezicht vanuit de provincie

Voor begrotingsjaar 2021 is de gemeente Stadskanaal onder preventief toezicht van de provincie Groningen geplaatst. Dit heeft te maken met de problematiek om tot een sluitende begroting te komen. Ondanks deze problematiek constateren wij ook dat de solvabiliteit van de gemeente Stadskanaal gemiddeld vergelijkbaar is met andere gemeenten en dat de schuldpositie zelfs iets lager is. De uitdaging voor de gemeente is om ook de komende jaren structureel evenwicht in de begroting te behouden, zodat de solvabiliteit niet daalt. De door ons uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot het preventief toezicht zijn nader uitgewerkt in paragraaf 4.4.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Sociaal domein uitgelicht
4.2 Aanbestedingsrechtmatigheid
4.3 BBV, WNT en SiSa
4.4 Overige bevindingen

4.1 Sociaal domein uitgelicht

Sociaal domein 2021 bedragen circa € 23,7 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Stadskanaal met betrekking tot het sociaal domein inzake de jeugdzorg en Wmo (Pgb en ZIN) bedragen over 2021 circa € 23,7 miljoen. Belangrijk aandachtspunt in het kader van onze controle is de levering en juiste verantwoording van de kosten van zorg, zowel voor wat betreft de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2021 circa € 10 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Stadskanaal. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Stadskanaal per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 496.000

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen productieverantwoordingen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 496.000.

Jeugdzorg ZIN

Resterende onzekerheid Jeugdzorg ZIN circa € 542.000

In de jaarrekening worden de baten en lasten van de Jeugdzorg verantwoord, waarvan een deel van de financiële administratie is ondergebracht bij de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (hierna vermeld als: RIGG). De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de toekenning van de zorg. De RIGG sluit zelf de contracten af met de zorginstellingen. De administratie inclusief opstellen van betaalvoorstellen wordt eveneens verzorgd door de RIGG. De verantwoording door de instellingen over de geleverde zorg verloopt via het RIGG.

In het kader van deze jaarrekeningcontrole 2021 steunen wij mede op werkzaamheden die huisaccountant PWC van de RIGG in dit kader heeft uitgevoerd bij de RIGG over het boekjaar 2021. In dit kader heeft afstemming plaatsgevonden met PWC; wij hebben op grond van de controlestandaard COS 402 en de NBA-handreiking 1122 “Gevolgen voor de accountantscontrole van het uitbesteden van taken aan uitvoeringsorganisaties bij decentrale overheden” vooraf audit instructies verstrekt en hebben de uitgevoerde werkzaamheden achteraf gereviewd. Conclusie is dat wij kunnen steunen op de door PWC uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Vanuit de verantwoording van het RIGG volgt voor de gemeente Stadskanaal een onzekerheid voor wat betreft geleverde zorgprestaties. Daarnaast is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de overige Jeugdzorg, welke niet via het RIGG wordt ingekocht. Wij ramen het bedrag aan onzekerheid in totaliteit op € 542.000

4.1 Sociaal domein uitgelicht

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Stadskanaal zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,62%	1,58%
Wmo	0,82%	1,81%

Onzekerheden pgb geraamd op € 147.000

De financiële rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfout voor pgb leiden voor de gemeente Stadskanaal niet tot een controleverschil hoger dan de rapporteringstolerantie. De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van zorgaanbieders, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De onzekerheden voor pgb ramen wij op € 147.000.

4.2 Aanbestedingsrechtmatigheid

Financiële onrechtmatigheid bedraagt € 1.323.000

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Uit deze controle, op basis van de geldende normen, zijn meerdere onrechtmatige inkopen / contracten geconstateerd. Deze ‘achteraf controle’ heeft plaatsgevonden omdat in de procesgang van de inkopen niet volledig wordt afgedwongen dat hier tijdig aandacht voor is.

Bevindingen

De gemeente Stadskanaal heeft een grondige en overzichtelijke spendanalyse uitgevoerd over boekjaar 2021. Deze spendanalyse is door ons beoordeeld en aangevuld. Hieruit blijkt een totaalbedrag aan financiële onrechtmatigheden van € 1.323.000 (2020: € 800.000). De geconstateerde onrechtmatigheden zijn in 2021 aanzienlijk gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

Jaar	Onrechtmatigheid	Aantal contracten	Waarvan reeds voorgaand jaar onrechtmatig
2020	€ 800.000	5	4
2021	€ 1.323.000	9	4

Ten aanzien van het proces omtrent inkoop en aanbesteden hebben wij in onze managementletter 2021 bevindingen gerapporteerd omtrent het ontbreken van een afdwingbare workflow. In 2021 is voor vier aanvullende inkopen een onrechtmatigheid geconstateerd ten opzichte van 2020. Opvallend is dat de onrechtmatigheden grotendeels toezien op de inkoop van het beplanten en onderhouden van groengebieden. De financiële onrechtmatigheid die hier voor boekjaar 2021 mee gemoeid gaat betreft € 708.000. Het totaalbedrag aan onrechtmatigheden van € 1.323.000 is opgenomen in paragraaf 2.3.

4.3 BBV, WNT en SiSa en overige bevindingen

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Geen bevindingen SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Stadskanaal de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente Stadskanaal niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Stadskanaal voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **bijlage B**.

Wij zien een landelijke trend dat ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA-regelingen, ook voor uw gemeente, is daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Stadskanaal, andere decentrale overheden en de accountantskantoren.

4.4 Overige bevindingen

Begrotingsrechtmatigheid en preventief toezicht

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Er zijn in de jaarrekening 2021 geen begrotingsoverschrijdingen geconstateerd.

De gemeente Stadskanaal is voor boekjaar 2021 onder preventief toezicht geplaatst door de provincie Groningen. De gemeente heeft twee maal toestemming van de provincie Groningen verkregen voor het uitvoeren van 6/12 van de begroting 2021. In dit kader hebben wij werkzaamheden verricht ten aanzien van de uit het preventief toezicht gestelde voorwaarden. Onderstaande zaken dienen door de Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Groningen te worden goedgekeurd:

- Investerings- en kredietbesluiten
- Besluiten tot aan- en verkopen van gronden
- Aangaan van nieuwe verplichtingen

Geen sprake van non compliance met betrekking tot het toezicht regime

Bevindingen

Begrotingswijzigingen in 2021 dienen door GS van de provincie Groningen te worden goedgekeurd. Vanuit onze werkzaamheden hebben wij geen non compliance met de vanuit het preventief toezicht voorgeschreven voorwaarden vastgesteld ten aanzien van de reguliere begrotingswijzigingen.

4.4 Overige bevindingen

Invoering rechtmatigheids-verantwoording 2022

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2022

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept-notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Medio 2022 vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2022 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Stadskanaal met ingang van dit jaar immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Notitie ‘best practice maatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders’ uitgebracht door het NBA

Fraude

De komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft 1 maart 2022 een notitie betreffende ‘best practice maatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders’ uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico’s en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

In onze managementletter en raadsbrief 2021 hebben wij u hierover reeds geïnformeerd. Hierbij hebben wij u adviezen meegegeven om het fraudebeleid formeel vorm te geven en de rol van de raad hierin te vergroten. Onder andere hebben wij u geadviseerd de frauderisicoanalyse te actualiseren. U heeft dit advies ter harte genomen en de frauderisicoanalyse geactualiseerd in 2022.

Bijlagen

A Onze controle

B Bevindingen SiSa-bijlagen

C Duurzaamheid

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Stadskanaal, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdracht-bevestiging van 05 november 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 5 november 2021 met kenmerk ‘EJJ/PS/BD/DC/1004103/021’.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.200.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 60.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Stadskanaal zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 05 november 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een gegevensgerichte en risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Stadskanaal. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- management override;
- Aanbestedingsrechtmatigheid.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente Stadskanaal aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 11 juli 2022, afgegeven ten aanzien van de getrouwheid. Ten aanzien van de rechtmatigheid verstrekken wij een verklaring met beperking. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Stadskanaal zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Stadskanaal als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

A. Onze controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie, ambtelijke organisatie, VIC en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2021.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Stadskanaal heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	BEPERKING

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
JenV A7	Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (deel 2)			
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertraginge			
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai			
IenW E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)			
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
GRO GRO8c	Leefbaarheid Groningen			
GRO GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
VWS H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen fouten of onzekerheid hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord. Alleen de kolom inzake de formele rechtmatigheid, toegelicht is verantwoord. De kolom ‘fout of onzekerheid’ is opgenomen voor het inzicht in de begripsbepaling.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			

C. Duurzaamheid

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de keten als het gaat om duurzaamheid

Duurzaamheid is al onderdeel van uw beleid

Strategie vormgeven vanuit een aantal

Onze visie op uw rol in verduurzaming

In 2015 zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals) van de Verenigde Naties door alle lidstaten van de VN aangenomen. Deze doelen vormen de wereldwijde agenda voor duurzaamheid tot 2030. Zoals ook in meerdere publicaties van de VNG is verwoord, is ieders inzet hierbij nodig en die van gemeenten onmisbaar. In het bijzonder attenderen wij u op de publicatie van de VNG met als titel 'De global goals in het gemeentelijk beleid – een handreiking voor de Nederlandse gemeenten'. Een publicatie waarin concreet per doel wordt ingegaan op uw mogelijke rol hierin.

Mede doordat in 2015 de doelstellingen voor 2030 zijn aangenomen is het onderwerp 'duurzaamheid' niet meer weg te denken van bestuurstafels in zowel de publieke als de private sector. Het hoeft weinig betoog dat voor overheden een regierol is weggelegd als het gaat om het uitvoering geven aan ambities, het stimuleren van gedragsverandering in de maatschappij en het financieel steunen van burgers en bedrijven. Als gemeente bent u de verbinding tussen vele partijen binnen en buiten uw gemeente, onder andere ten aanzien van zorg, sociale vangnetten, huisvesting, afvalbeheersing, de waterketen, enz. De gemeente Stadskanaal heeft binnen haar jaarrekening dergelijke onderwerpen geadresseerd in het Programma Leefbaarheid.

In het kader van het Klimaatakkoord heeft u al het nodige uitgewerkt ten aanzien van klimaatadaptie (doel 13) en de warmte-transitievisie (doel 7). Ook de Regionale Energiestrategieën (RES'en) zijn hieruit gevolgd. Aan een aantal van de andere doelen kunnen tevens lokale initiatieven worden gekoppeld. Het ontbreekt bij veel gemeenten echter aan een integrale strategie op het gebied van duurzaamheid in de breedte met als gevolg onvoldoende vanuit een regierol wordt. Die integrale strategie is noodzakelijk om de juiste afwegingen te maken zodat u een inhoudelijke bijdrage levert aan de duurzaamheidsagenda 2030, maar deze ook kunt vertalen naar financiële impact. Gezien de enorme opgaven die er liggen is uw gemeente wat ons betreft een belangrijke schakel in deze keten.

Hoe komt u tot uw strategie?

Wij zien duurzaamheid in de breedte als een belangrijk aandachtspunt voor uw gemeente. We noemen een aantal vragen die kunnen helpen bij het invullen van uw regierol:

- Wat is uw ambitie ten aanzien van duurzaamheid binnen de gemeente of regio?
- Hoe ver bent u met uw dialoog met betrokkenen (stakeholder dialoog) om de belangrijkste thema's voor uw duurzaamheidsstrategie te onderkennen?
- In hoeverre heeft u duurzaamheid tot speerpunt in uw collegeprogramma opgenomen?
- Hoe concreet en meetbaar zijn de doelstellingen die u zich gesteld heeft?
- Kent u de meerjarige impact van uw ambities op uw begroting?

Zomaar een aantal wezenlijke basisvragen die noodzakelijkerwijze beantwoord moeten worden om op een gestructureerde en gedegen wijze invulling te kunnen geven aan uw rol. Dit vraagt ook een programmatische aanpak in de organisatie, zowel op inhoud als op aansturing. Een ambitie moet immers vertaald worden naar concrete doelen en kpi's en de uitvoering moet tenslotte ook gemonitord, bijgestuurd en gerapporteerd worden. Een betrouwbare totstandkoming van deze informatie is daarbij een belangrijke randvoorwaarde, zeker als bij dergelijke informatie mogelijk op termijn ook een controleverklaring verstrekt moet worden zoals in het bedrijfsleven het geval wordt (CSRD). Overigens een aspect dat voor gemeenten nog niet aan de orde is.

Hoe nu verder?

Dit voorjaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest. U heeft de taak een nieuw college te vormen met een nieuw 4-jarig collegeprogramma. Wij raden sterk aan hierin expliciet ruimte te scheppen voor het thema duurzaamheid als ‘rode draad’ in het collegeprogramma en daarin breder te kijken dan alleen naar klimaat, wat wij nog veel zien gebeuren. Om u te helpen in dat traject, hebben wij onderstaande routekaart ontwikkeld. Hierin zijn achtereenvolgens alle te zetten stappen in dit kader opgenomen. Daarbij is ook aandacht voor de inbedding in de organisatie.

Goede voorbeelden van gemeenten die duurzaamheid al expliciet als thema hebben omarmd zijn Nijmegen en Utrecht. Deze gemeenten geven transparant en concreet, elk op eigen wijze, inzicht in de doelstellingen en de realisatie hiervan.

Wij gaan graag met u het gesprek aan om u waar nodig te kunnen ondersteunen in dit proces van het bepalen van ambities en strategie, de vertaling naar de organisatie en de monitoring en rapportage hiervan. Gezien het belang van dit thema en onze maatschappelijke rol, hebben wij het bevorderen van verduurzaming en het transparant hierover rapporteren tot een van onze speerpunten gemaakt.

bdo.nl